

DKMS X

POKONAJMY NOWOTWORY KRWI

RAZEM PRZECIWKO
CHOROBYM KRWI
I SZPIKU KOSTNEGO

PRZEWODNIK DLA DAWCÓW
KRWIOTWÓRCZYCH
KOMÓREK MACIERZYSTYCH

Dziękujemy za to, że jesteś z nami. Dzięki Tobie możemy realizować naszą misję, którą jest znalezienie Dawcy dla jak największej liczby Pacjentów na świecie, potrzebujących przeszczepienia krwiotwórczych komórek macierzystych.

Dziękujemy, że chcesz dać komuś szansę na nowe życie.

SŁOWO WSTĘPNE

Drogi Dawco,

jeśli czytasz ten przewodnik, to prawdopodobnie otrzymałeś od nas wspaniałą wiadomość, że możesz dać szansę na nowe życie Pacjentowi potrzebującemu przeszczepienia szpiku lub komórek macierzystych. Twoje cechy tkankowe zgadzają się z cechami tkankowymi Pacjenta cierpiącego na nowotwór krwi, dla którego jesteś jedyną szansą na powrót do zdrowia. Podzielenie się cząstką siebie z obcą osobą jest wyjątkowym gestem bezinteresownej pomocy, dlatego zasługuje na ogromną wdzięczność i szacunek.

Zapewne zastanawiasz się teraz jak przebiega w szczegółach proces pobrania krwiotwórczych komórek macierzystych i jak jest zorganizowany. Chcemy, aby ten przewodnik pozwolił Ci lepiej zrozumieć ten proces. Mamy nadzieję, że znajdziesz w nim odpowiedzi na wszystkie nurtujące Cię pytania, ponieważ decyzja, przed którą stoisz, powinna być jak najbardziej świadoma. Pamiętaj, że zawsze jesteśmy do Twojej dyspozycji i chętnie wyjaśnimy wszelkie kwestie dotyczące dawstwa szpiku i komórek macierzystych również w trakcie bezpośredniej rozmowy. Zapewniamy, że będziemy Cię wspierać na wszystkich etapach Twojej drogi do uratowania czyjegoś życia.

Twoje zaangażowanie jest bardzo ważne i dziękujemy Ci, że jesteś z nami. Razem możemy pokonać nowotwory krwi!

Ewa Magnucka-Bowkiewicz

Prezes Fundacji DKMS

Dzięki temu przewodnikowi poznasz odpowiedzi na następujące pytania:

- Dlaczego do Ciebie zadzwoniliśmy?
- Jakie etapy trzeba przejść, aby oddać krwiotwórcze komórki macierzyste?
- Jakie są metody pobierania krwiotwórczych komórek macierzystych?
- Co dzieje się po pobraniu?

**„Dawca to ktoś najważniejszy w naszym życiu.
To osoba, której zawdzięczamy życie naszego synka.”**

JOANNA, mama Adasia,
który wygrał walkę z anemią aplastyczną

SPIS TREŚCI

DLACZEGO KTOŚ POTRZEBUJE PRZESZCZEPIENIA KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH?

- 6 Poszukiwanie zgodnego Dawcy.

SKONTAKTOWALIŚMY SIĘ Z TOBĄ I CO DALEJ?

- 9 Co wydarzyło się po Twojej rejestracji i jak będzie przebiegał dalszy proces?

DWIE DROGI DO CELU

- 12 Szczegółowe informacje o metodach pobierania krwiotwórczych komórek macierzystych.

SPRAWY ORGANIZACYJNE

- 18 Jak zorganizowane jest pobranie?

CO DALEJ?

- 21 Dawca po pobraniu krwiotwórczych komórek macierzystych.

DLACZEGO KTOŚ
POTRZEBUJE
PRZESZCZEPIENIA
KRWIOTWÓRCZYCH
KOMÓREK
MACIERZYSTYCH?

Przeszczepienia krwiotwórczych komórek macierzystych dokonuje się głównie u Pacjentów cierpiących na choroby układu krwiotwórczego. Należą do nich choroby nowotworowe układu krwiotwórczego, czyli szpiku kostnego, takie jak: białaczki, chłoniaki, zespoły mieloproliferacyjne oraz nienowotworowe zespoły uszkodzeń szpiku, takie jak ciężka niedokrwistość aplastyczna, zaburzenia krwinek czerwonych i granulocytów, ciężkie, wrodzone niedobory odporności u dzieci. Lista chorób, przy których wykonuje się transplantację szpiku ciągle rośnie, niekiedy są to choroby bezpośrednio niezwiązane z układem krwiotwórczym, ale wykazują dobrą odpowiedź na tego typu leczenie. Najczęściej przeszczepienia krwiotwórczych komórek macierzystych wykonuje się jednak w różnych postaciach ostrej białaczki. Wszystkie te choroby często nazywane są nowotworami krwi.

To, czy można dokonać przeszczepienia komórek krwiotwórczych, zależy od rodzaju i stopnia zaawansowania choroby oraz wieku i ogólnego stanu Pacjenta. Oczywiście musi być spełniony warunek podstawowy, czyli trzeba znaleźć Dawcę zgodnego z Pacjentem w zakresie układu zgodności tkankowej.

POSZUKIWANIE DAWCY - WYŚCIG Z CZASEM

Większość Pacjentów przed planowanym przeszczepieniem krwiotwórczych komórek macierzystych ma już za sobą długą drogę leczenia - chemioterapia, radioterapia, immunoterapia, aby doprowadzić Chorego do najbardziej odpowiedniego stanu przed rozpoczęciem transplantacji. Celem transplantacji jest zastąpienie chorego układu krwiotwórczego zdrowym, pochodzącym od Dawcy. Komórki odpornościowe powstające ze zdrowego szpiku Dawcy pomagają również zniszczyć przetrwałe po zastosowanym już wcześniej leczeniu komórki nowotworowe. Choroba resztkowa grozi nawrotem choroby. Tym bardziej ważne jest szybkie znalezienie odpowiedniego Dawcy. Kiedy chory zostaje zakwalifikowany do leczenia metodą transplantacji szpiku, rozpoczyna się procedura poszukiwania Dawcy, począwszy od członków rodziny Pacjenta (przede wszystkim rodzeństwo). Jeśli w rodzinie nie ma odpowiedniego Dawcy, konieczne jest poszukiwanie Dawcy niespokrewnionego. W światowej bazie Dawców szpiku BMDW (Bone Marrow Donors Worldwide) jest zarejestrowanych ponad 32 mln. Dawców, w tym w Polsce, w Fundacji DKMS, ponad 1.7 miliona (stan z maja 2021 roku). Mimo tego, dla wielu Pacjentów znalezienie zgodnego Dawcy jest na chwilę obecną niemożliwe.

PRZESZCZEPIENIE - ODLICZANIE SIĘ ZACZEŁO

W momencie znalezienia zgodnego Dawcy ośrodek transplantacyjny rozpoczyna przygotowania do zabiegu przeszczepienia. Przez okres około 2 tygodni przed transplantacją Pacjent przebywa w klinice. W tym samym czasie Dawca poddawany jest szczegółowym badaniom kwalifikującym go do oddania szpiku lub komórek krwiotwórczych z krwi obwodowej. Jeżeli Dawca zostanie zakwalifikowany, wówczas rozpoczyna się właściwa faza przygotowania Pacjenta do zabiegu przeszczepienia. W tym celu Pacjent przed transplantacją krwiotwórczych komórek macierzystych zostaje przeniesiony na oddział transplantologii. Tam Chory otrzymuje dużą dawkę chemioterapii i/lub radioterapii, w celu całkowitego lub częściowego zniszczenia szpiku kostnego, który odpowiada za produkcję krwi. W ten sposób tworzy się miejsce dla nowego układu krwiotwórczego, który Pacjent otrzymuje wraz z przeszczepionymi komórkami macierzystymi. Dąży się do dwóch celów: wysoka dawka zastosowanej terapii powinna z jednej strony zniszczyć komórki nowotworowe, a z drugiej ma działanie immunosupresyjne, czyli powinna redukować ilość limfocytów odpowiedzialnych za odrzucenie przeszczepu, aby zmniejszyć reakcję obronną organizmu i zwiększyć szanse na przyjęcie przeszczepu przez organizm.

DZIEŃ ZERO - PRZESZCZEPIENIE KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH

W dniu przeszczepienia, zwanym także „dniem zero”, krwiotwórcze komórki macierzyste Dawcy zostają podane, czyli przeszczepione Pacjentowi. Odbywa się to w odizolowanej sali drogą dożylną transfuzji, podobnie jak w przypadku transfuzji krwi. Transplantacja powinna zostać przeprowadzona w ciągu 48-72 godzin po pobraniu krwiotwórczych komórek macierzystych od Dawcy. Oczywiście na tym nie kończy się procedura transplantacji, a w zasadzie dopiero się zaczyna. Pacjenta czeka jeszcze długi proces, podczas którego przeszczepiony szpik zaczyna powoli tworzyć nowy układ krwiotwórczy, produkować krew i tworzyć nowy układ odpornościowy. Okres ten jest obarczony ryzykiem wystąpienia różnych powikłań, które są na bieżąco zwalczane. Najczęściej po około 4 tygodniach, jeśli wszystko przebiega pomyślnie, Pacjent jest wypisany do domu i przychodzi na regularne wizyty kontrolne, które z czasem są coraz rzadsze. Udałe przeszczepienie kończy się wyzdrowieniem Pacjenta i daje szansę na wieloletnie życie.

SKONTAKTOWALIŚMY SIĘ Z TOBĄ I CO DALEJ?

TWOJA DROGA DO ZOSTANIA DAWCĄ SZPIKU LUB KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH

Po rejestracji w bazie Dawców krwiotwórczych komórek macierzystych Fundacji DKMS z Twojej próbki krwi lub wymazu z wewnętrznej strony policzka zostały określone antygeny zgodności tkankowej - HLA. Wyniki badań trafiły do bazy DKMS oraz do światowej bazy Dawców BMDW (Bone Marrow Donors Worldwide). Koordynator ds. pobrań kontaktuje się z Tobą, ponieważ cechy zgodności tkankowej Twoje oraz konkretnego Pacjenta są identyczne lub bardzo podobne i jego klinika transplantacyjna wytypowała Cię jako potencjalnego Dawcę komórek krwiotwórczych!

PODEJMIJ ODPOWIEDZIALNĄ DECYZJĘ!

Etap doboru Dawcy i potwierdzenia zgodności tkankowej trwa około 3 miesiące. Jeżeli teraz zdecydujesz się na udział w procedurze typizacji potwierdzającej, a po etapie potwierdzenia zgodności zmienisz swoją decyzję, zmarnujesz tym samym czas i możliwe, że też szansę Pacjenta na życie. Jeśli masz wątpliwości, zadaj teraz wszystkie nurtujące Cię pytania. Jeśli zmienisz decyzję, poinformuj nas o tym jak najszybciej:

T +48 22 882 96 50, e-mail: ctteam@dkms.pl

SESJA INFORMACYJNA

Podczas rozmowy telefonicznej koordynator zapyta o Twoją gotowość do zostania Dawcą oraz dostępność (sprawdź swój kalendarz). Następnie szczegółowo przedstawi wszystkie kolejne kroki na drodze do oddania krwiotwórczych komórek macierzystych oraz zapyta Cię o stan zdrowia. Poprosi Cię również o wypełnienie otrzymanej wcześniej ankiety medycznej. Koniecznie zapoznaj się z tą broszurą oraz pytaniami zawartymi w ankiecie medycznej, tak abyś mógł wyjaśnić wszystkie wątpliwości w trakcie rozmowy telefonicznej z koordynatorem.

ANKIETA MEDYCZNA

Niezbędne jest uzupełnienie przez Ciebie ankiety medycznej. Jej przesłanie przed pobraniem krwi jest ważne, abyśmy mogli zweryfikować dane medyczne.

[Link do ankiety medycznej otrzymasz drogą mailową. Jeśli nie masz skrzynki mailowej, ankietę wyślemy do Ciebie pocztą z prośbą o jej odesłanie na adres Fundacji DKMS.](#)

TYPIZACJA POTWIERDZAJĄCA

Na tym etapie procedury niezbędne jest pobranie kilkudziesięciu mililitrów Twojej krwi, w celu przeprowadzenia weryfikujących badań potwierdzających zgodność tkankową pomiędzy Tobą a Pacjentem, oznaczenia grupy krwi z czynnikiem Rh oraz badań wirusologicznych. Nasz koordynator umówi Cię na pobranie krwi w dogodnym dla Ciebie terminie i miejscu. Na pobraniu nie musisz być na czczo. Wszystkie wyniki badań są poufne, jeżeli okażą się nieprawidłowe zostaniesz o tym natychmiast poinformowany. Na tym etapie nie znamy metody pobrania komórek macierzystych krwi. O jej wyborze decyduje lekarz prowadzący Pacjenta. Bardzo ważne jest więc, abyś wyraził zgodę na obie metody pobrania.

Wpływ na wybór metody może mieć kilka czynników, takich jak:

- wiek i stan ogólny Pacjenta,
- rodzaj i stan choroby Pacjenta,
- stan zdrowia Dawcy,
- waga Biorcy i Dawcy.

Zawsze brane są pod uwagę ewentualne przeciwwskazania medyczne, co do którejś z metod oraz w miarę możliwości preferencje Dawcy.

OCZEKIWANIE NA DECYZJĘ KLINIKI

Czas oczekiwania na decyzję kliniki zazwyczaj wynosi od 3 tygodni do 3 miesięcy po pobraniu krwi i przeprowadzeniu typizacji potwierdzającej.

W tym czasie:

- jeśli jesteś krwiodawcą, koniecznie wstrzymaj się z oddawaniem krwi,
- nie poddawaj się zabiegom akupunktury, kolczykowania ani nie rób tatuaży,
- pamiętaj, że kobiety w ciąży nie mogą zostać Dawcami. Prosimy podczas trwania rezerwacji dla Pacjenta nie planować powiększenia rodziny,
- jeśli masz problem stomatologiczny, skontaktuj się ze stomatologiem, a jeśli jest to konieczne, to w porozumieniu z Fundacją rozpocznij leczenie.

Poinformuj nas, jeżeli:

- planujesz wyjazd dłuższy niż 1-2 tygodnie lub za granicę,
- rozważasz w tym czasie zabieg chirurgiczny,
- nastąpią zmiany w Twoim stanie zdrowia.

Na tym etapie bardzo ważny jest szybki kontakt z Dawcą, dlatego prosimy o dostępność pod podanym numerem telefonu.

Czasami zdarza się, że w ciągu 3 miesięcy od momentu znalezienia zgodnego Dawcy, stan zdrowia Pacjenta nie pozwala na wykonanie przeszczepienia komórek krwiotwórczych. Pamiętaj, by po tym czasie również pozostać w kontakcie z nami.

Niezależnie od wyników typizacji potwierdzającej Fundacja poinformuje Cię o decyzji kliniki. Jeżeli teraz nie zostaniesz Dawcą, pozostaniesz w bazie dostępny dla innych Pacjentów!

Niezwykle istotną kwestią jest zachowanie anonimowości, zarówno ze strony Dawcy jak i Pacjenta. Dzięki temu obie strony są chronione przed niepożądanymi działaniami (np. wywieranie presji, nawiązywanie niechcianego kontaktu, żądanie opłaty za krwiotwórcze komórki macierzyste). Dlatego w trakcie całego procesu ściśle przestrzegamy zasad mających na celu zachowanie anonimowości Dawcy i Pacjenta.

Prosimy również Ciebie o zachowanie poufności i prosimy o nierozpowszechnianie informacji (np. poprzez portale społecznościowe) o dacie pobrania krwiotwórczych komórek macierzystych, o przybliżonym wieku, płci i kraju zamieszkania Pacjenta.

DWIE DROGI DO CELU

GDY ZGODNOŚĆ SIĘ POTWIERDZI

Gdy zgodność tkankowa zostanie potwierdzona, koordynator ds. pobrań skontaktuje się z Tobą i przedstawi dalsze etapy procedury. Zostaniesz poinformowany o:

- terminie badań wstępnych,
- wybranej metodzie pobrania,
- terminie pobrania,
- danych kliniki pobrania, która przeprowadzi badania i pobranie.

W pierwszej kolejności zostaniesz umówiony na badania wstępne, które mają na celu zakwalifikowanie Cię do oddania szpiku lub komórek krwiotwórczych z krwi obwodowej. Są to kompleksowe badania obejmujące: określenie ogólnego stanu zdrowia Dawcy, szczegółowe badania krwi (morfologia krwi, parametry biochemiczne i wirusologiczne), ogólne badanie moczu, USG jamy brzusznej, EKG, RTG klatki piersiowej. Przed wykonaniem badań otrzymasz do zapoznania się szczegółową informację dotyczącą przebiegu procedury oraz formularz świadomej zgody, których podpisanie jest niezbędne do uczestnictwa w procesie. Jeżeli będziesz mieć wątpliwości, na Twoje pytania odpowie lekarz w trakcie badania wstępnego.

Po skompletowaniu wszystkich wyników badań i stwierdzeniu braku przeciwwskazań do oddania szpiku lub komórek krwiotwórczych z krwi obwodowej, zostaniesz zakwalifikowany do zabiegu pobrania krwiotwórczych komórek macierzystych.

Czasami konieczne jest wykonanie dodatkowych badań w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

ISTNIEJĄ DWIE METODY POBRANIA KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH:

POBRANIE KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH Z KRWI OBWODOWEJ - STOSOWANE W OK. 85% PRZYPADKÓW

- Przed pobraniem przez 4 dni, dwa razy dziennie oraz pierwszego dnia pobrania Dawca przyjmuje czynnik wzrostu G-CSF (granulocyte colony stimulating factor) aplikowany po odpowiednim przeszkoleniu przez samego Dawcę lub przez personel medyczny. Czynnik wzrostu zwiększa liczbę komórek krwiotwórczych w krwi obwodowej oraz powoduje uwolnienie krwiotwórczych komórek macierzystych, występujących głównie w szpiku kostnym, do krwioobiegu (proces ten nazywa się mobilizacją komórek krwiotwórczych do krwi obwodowej). Substancja ta występuje również naturalnie w organizmie człowieka, stymulując na co dzień komórki macierzyste, regulując wzrost granulocytów, a w trakcie przechodzenia infekcji jest produkowana zazwyczaj w nadmiarze, aby zwiększyć liczbę komórek odpornościowych. Po podaniu G-CSF komórki macierzyste można wyselekcjonować i odseparować z krwi.
- Podczas przyjmowania czynnika wzrostu mogą wystąpić objawy grypopodobne, takie jak: bóle kości, bóle mięśni, ból głowy, lekka gorączka, osłabienie.
- Komórki pobiera się metodą zwaną aferazą. W dniu pobrania na obu przedramionach Dawcy zakładane są dojścia dożylna (wenflony). Krew przepływa z jednego ramienia poprzez tzw. separator komórek i wraca drugim dojściem dożylnym do organizmu. W separatorze krwiotwórcze komórki macierzyste oddzielane są od reszty krwi pod działaniem siły odśrodkowej i zbierane jako materiał przeszczepowy.
- Zabieg ten nie wymaga hospitalizacji i trwa przeważnie około 4-5 godzin.
- Istnieje prawdopodobieństwo (ok. 20%), że zabieg trzeba będzie powtórzyć następnego dnia. Dzieje się tak, jeśli pierwszego dnia nie uda zebrać się odpowiedniej liczby komórek.
- Dawca nie wymaga pobytu stacjonarnego w szpitalu i może przenocować w hotelu.
- Metoda ta znana jest na świecie od wczesnych lat 90-tych. Według obecnego stanu wiedzy medycznej nie obserwuje się odległych w czasie skutków ubocznych.
- Nie zaobserwowano zwiększonej zachorowalności na choroby nowotworowe (w tym białaczki) wśród Dawców niespokrewnionych po terapii mobilizującej z wykorzystaniem G-CSF. Ryzyko zachorowania jest porównywalne z populacją ogólną.

POBRANIE SZPIKU KOSTNEGO Z TALERZA KOŚCI BIODROWEJ - STOSOWANE W 15% PRZYPADKÓW

- Szpik kostny pobierany jest z talerza kości biodrowej (nie jest to kręgosłup!) za pomocą igły punkcyjnej.
- Na talerzu kości biodrowej z tyłu znajdują się dwa miejsca - kolce górne (na skórze zazwyczaj widoczne są dołeczki w tym miejscu), gdzie wykonuje się nakłucie igłą w celu aspiracji szpiku.
- Zabieg pobrania szpiku wykonywany jest w znieczuleniu ogólnym (pod narkozą) i trwa około godziny. Odbywa się w warunkach całkowitej sterylności, przy użyciu jedynie sprzętu jednorazowego, na bloku operacyjnym.
- Podczas zabiegu Dawca leży na brzuchu, a dwóch lekarzy jednocześnie pobiera szpik kostny z talerza kości biodrowej. W trakcie pobrania konieczne jest wykonanie dwóch ok. 5-cio milimetrycznych nacięć skóry nad kolcami biodrowymi tylnymi górnymi, a proces gojenia przebiega z reguły bardzo szybko.
- W trakcie zabiegu pobiera się ok. 1-1,5 litra mieszaniny szpiku kostnego i krwi. Mieszanina stanowi ok. 5% całej ilości szpiku kostnego w organizmie, regenerującego się całkowicie w organizmie w ciągu ok. 2-3 tygodni.
- Dawca przyjmowany jest na oddział zwykle dzień przed pobraniem szpiku. Na drugi dzień planuje się pobranie szpiku, a następnego dnia - wypis ze szpitala.
- Po pobraniu szpiku istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia miejscowego bólu, podobnego do stłuczenia, który po kilku dniach mija. Istnieje ponadto ryzyko infekcji lub krwawienia wtórnego jak w przypadku każdej innej rany, aczkolwiek w wyjątkowo rzadkich przypadkach. Sporadycznie mogą wystąpić mdłości lub wymioty będące efektem pełnej narkozy.
- Czas rekonwalescencji po zabiegu pobrania szpiku z talerza kości biodrowej jest zróżnicowany. Niektórzy Dawcy wracają do formy już po upływie 1-2 dni, inni potrzebują nieco więcej czasu. Z reguły trwa to do 5-10 dni. Dawca otrzymuje na ten czas 100% płatne zwolnienie lekarskie.

METODY POBRAŃ W SKRÓCIE

POBRANIE SZPIKU KOSTNEGO Z TALERZA KOŚCI BIODROWEJ

BADANIE WSTĘPNE

Badanie wstępne Dawcy w klinice pobrania i ewentualnie pobranie krwi autologicznej w RCKiK, **czas trwania: 1 dzień**. Jeżeli Dawca mieszka daleko od kliniki pobrania, to istnieje konieczność przyjazdu wieczorem, w dniu poprzedzającym badania wstępne. Rozpoczęcie badań wstępnych: godzina 8:00

CZAS OCZEKIWANIA DO POBRANIA

Po badaniu wstępnym, **około 14-21 dni**.

POBRANIE

Pobranie szpiku kostnego w klinice pobrania.

Czas trwania: 3 dni hospitalizacji (przyjazd w dniu poprzedzającym pobranie).

Możliwe skutki uboczne:

- bóle trwające kilka dni odczuwane
  - w miejscach pobrania,
  - krwaki w miejscu pobrania,
- skutki uboczne narkozy: zawroty głowy, nudności i wymioty związane z narkozą,
  - przemijające osłabienie.

Ryzyko:

- pełna narkoza,
- pobolewanie występujące w miejscu pobrania,
  - infekcje (bardzo rzadko).

Niezdolność do pracy:

Łącznie z pobraniem wynosi około 1 tygodnia (na prośbę Dawcy okres ten może zostać wydłużony).

POBRANIE KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH Z KRWI OBWODOWEJ

1

BADANIE WSTĘPNE

Badanie wstępne Dawcy w klinice pobrania, **czas trwania: 1 dzień**. Jeżeli Dawca mieszka daleko od kliniki pobrania, to istnieje konieczność przyjazdu wieczorem, w dniu poprzedzającym badania wstępne. Rozpoczęcie badań wstępnych: godzina 8:00

2

CZAS OCZEKIWANIA DO POBRANIA

Po badaniu wstępnym, **około 14-21 dni**.

3

PRZYGOTOWANIE

Stymulacja komórek krwiotwórczych za pomocą czynnika wzrostu G-CSF (samodzielnie lub z pomocą lekarza domowego/pielęgniarki). Pierwszy zastrzyk jest zawsze wykonywany w obecności drugiej osoby. **Czas trwania: 4 dni (oraz pierwszego dnia pobrania)**.

Możliwe skutki uboczne:

- bóle głowy,
- bóle kończyn,
- bóle kości,
- bóle mięśni,
- gorączka,
- przejściowe powiększenie śledziony,
- reakcje uczuleniowe.

4

POBRANIE

Pobranie krwiotwórczych komórek macierzystych z krwi obwodowej ambulatoryjnie w klinice pobrania.

Czas trwania: 1-2 dni (ewentualny przyjazd w dniu poprzedzającym pobranie).

Możliwe skutki uboczne:

- zawroty głowy,
- uczucie pieczenia w żyłach,
- uczucie zimna,
- swędzenie w jamie ustnej,
- drętwienie w okolicach ust,
- drętwienie kończyn,
- krwaki lub siniaki w miejscach ukłucia.

Ryzyko:

- infekcje występujące w miejscu pobrania,
- zgodnie z aktualnym stanem wiedzy medycznej długoterminowe skutki uboczne nie występują.

Niezdolność do pracy:

Łącznie z pobraniem wynosi około 3 dni (na prośbę Dawcy okres ten może zostać wydłużony).

ADAM, Dawca, podczas pobierania krwiotwórczych komórek macierzystych z krwi obwodowej.

CO SIĘ STANIE, GDY NIE ZDECYDUJESZ SIĘ NA ODDANIE KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH?

Decyzja o oddaniu komórek krwiotwórczych jest Twoja osobista decyzja i zawsze masz możliwość odmówienia lub wycofania się na każdym etapie procesu. Jednakże musisz być świadomy, że jeśli wyraziłeś swoją pisemną zgodę na pobranie procedura przygotowania Pacjenta do przeszczepienia komórek krwiotwórczych zostanie rozpoczęta, to rezygnacja może stanowić poważne zagrożenie życia pacjenta.

OPÓŹNIENIE LUB ODWOŁANIE POBRANIA KRWIOTWÓRCZYCH KOMÓREK MACIERZYSTYCH

Czasami zdarza się, że pobranie krwiotwórczych komórek macierzystych zostaje przełożone na inny termin lub całkowicie odwołane. W takim przypadku możesz czuć się rozczarowany, że mimo Twojego zaangażowania i gotowości do pomocy, do przeszczepienia nie doszło. W takim przypadku musisz pamiętać, że jest wiele powodów, dla których mogło się tak stać, np.:

- stan zdrowia Pacjenta mógł się pogorszyć i wymaga on dodatkowego leczenia i/lub przeszczepienie nie jest brane pod uwagę,
- Pacjent mógł dobrze zareagować na inne leczenie i/lub nie wyraził zgody na przeszczepienie,
- poszukiwania Dawcy były nadal kontynuowane i znalazł się Dawca, który ma większą zgodność genetyczną z Pacjentem niż Ty.

KLINIKI WSPÓŁPRACUJĄCE

Zawsze staramy się wybrać tę klinikę, która leży najbliżej miejsca zamieszkania Dawcy. Musimy jednak brać pod uwagę również dostępne terminy oraz wymagania kliniki Pacjenta, więc niestety nie zawsze będzie to klinika, do której Dawca ma najbliżej. Oto kliniki, w których pobierane są krwiotwórcze komórki macierzyste:

- Klinika Chorób Wewnętrznych, Hematologii i Onkologii w SPCSK Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego,
- Centrum Medyczne Damiana, Oddział Diagnostyczno-Zabiegowy w Warszawie,
- Zakład Transfuzjologii, Pracownia Transfuzjologii Laboratoryjnej z Bankiem Komórek Krwiotwórczych Instytutu Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie,
- Klinika Transplantacji Szpiku i Onkohematologii w Centrum Onkologii w Gliwicach,
- Oddział Przeszczepiania Szpiku Katedry i Kliniki Hematologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie,
- Oddział Hematologii i Chorób Rozrostowych Układu Krwiotwórczego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu,
- Klinika Hematologii, Nowotworów Krwi i Transplantologii Wrocławskiego Uniwersytetu Medycznego,
- Klinika Hematologii i Transplantologii Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku,
- Ośrodek Transplantacji Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie.

Więcej informacji o współpracujących z Fundacją klinikach znajdziesz na [dkms.pl](https://www.dkms.pl)

SPRAWY ORGANIZACYJNE

JESTEŚ BARDZO WAŻNY DLA PACJENTA, DBAJ WIĘC
O SWOJE ZDROWIE!

Wiele informacji o dawstwie szpiku i komórek macierzystych znajdziesz na naszej stronie internetowej w zakładce „Najczęściej zadawane pytania” dkms.pl/faq

ZWROT KOSZTÓW

Każdy Dawca otrzymuje zwrot kosztów przejazdu na badania wstępne i pobranie, pokrywamy również koszty hotelu oraz wyżywienia. Na pobranie Dawca może zabrać osobę towarzyszącą, której koszty przejazdu i hotelu również pokrywa Fundacja.

ZWOLNIENIE LEKARSKIE

Na czas badań wstępnych i pobrania przysługują Dawcy pełnopłatne dni wolne. Lekarz przeprowadzający badania wstępne oraz pobranie na prośbę Dawcy może wystawić zwolnienie lekarskie.

Zgodnie z art. 92 § 1 pkt. 3 kodeksu pracy za czas niezdolności pracownika do pracy spowodowany koniecznością [poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów - w okresie wskazanym w pkt 1] pracownikowi przysługuje 100% wynagrodzenia.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Dla Fundacji DKMS ochrona danych osobowych potencjalnych Dawców ma priorytetowe znaczenie. Fundacja DKMS przetwarza dane osobowe potencjalnych Dawców zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO). W celu zapewnienia przejrzystych informacji na temat przetwarzania danych osobowych potencjalnych Dawców zgodnie z RODO, Fundacja DKMS opracowała dokument zwany Polityką Prywatności, dostępny na stronie www.dkms.pl/polityka-prywatnosci. Dane osobowe są przechowywane przy zachowaniu maksymalnych środków bezpieczeństwa. Do rejestru polskiego, a w pewnym zakresie także do rejestrów światowych, dane te są przekazywane zgodnie z obowiązującym prawem.

PRZYWILEJE DAWCY

Każdemu Dawcy, w zależności od liczby pobrań, przysługuje odznaka i legitymacja „Dawcy Przeszczepu” lub „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu”. Każdemu „Dawcy Przeszczepu” przysługują uprawnienia do korzystania poza kolejnością z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Ze świadczącej można korzystać na podstawie legitymacji wydawanej przez klinikę pobrania, w której ma miejsce pobranie krwiotwórczych komórek macierzystych.

Każdemu „Zasłużonemu Dawcy Przeszczepu” przysługują uprawnienia do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach. Dodatkowo ma prawo, również do bezpłatnego zaopatrzenia w leki podstawowe i uzupełniające oraz leki, które świadczeniobiorca posiadający tytuł „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” może stosować w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek (do wysokości limitu określonego w art. 6 ust. 2 ustawy z dn. 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych). Wykaz leków, które świadczeniobiorca posiadający tytuł „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” może stosować w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie wykazu leków dla świadczeniobiorcy posiadającego tytuł „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi” lub „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” (Dz. U. Nr 23, poz. 119).

Uprawnienia „Dawcy Przeszczepu” i „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” uregulowane są w dwóch ustawach:

- Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

CO DALEJ?

Niezależnie od zastosowanej metody pobrania krwiotwórczych komórek macierzystych, monitorujemy stan zdrowia naszych Dawców. Badania kontrolne są przeprowadzane po miesiącu i po 6 miesiącach od pobrania. Ponadto po 6 i 12 miesiącach po pobraniu oraz każdego kolejnego roku przez 10 lat Dawca wypełnia ankietę medyczną. Wszystkie wyniki oceniane są przez lekarzy Fundacji. W razie stwierdzonych nieprawidłowości zlecane mogą być dodatkowe badania oraz konsultacje medyczne.

Każdy Dawca, który oddał krwiotwórcze komórki macierzyste lub szpik kostny, jest zarezerwowany dla Pacjenta na okres 2 lat, na wypadek konieczności kolejnej donacji z powodu nawrotu choroby, niewydolności przeszczepu lub powikłań potransplantacyjnych. Po tym czasie każdy Dawca zostaje automatycznie przywrócony do bazy Dawców, jako aktywny potencjalny Dawca dla innych chorych, o ile nie ma ku temu żadnych przeciwwskazań.

INFORMACJE O ZDROWIU PACJENTA

Za pośrednictwem Fundacji DKMS każdy Dawca może otrzymać informację na temat procesu powrotu do zdrowia Biorcy. Można również nawiązać z Pacjentem pisemny kontakt. Jeśli chcesz dowiedzieć się jaki jest stan zdrowia Biorcy, zgłoś się do nas. Ze względu na ochronę danych osobowych, w okresie pierwszych 2 lat po przeszczepieniu musi być zachowana anonimowość Dawcy i Pacjenta.

SPOTKANIE DAWCY I PACJENTA

Po upływie dwuletniego okresu, z zachowaniem określonych wymogów, istnieje możliwość osobistego poznania się Dawcy i Biorcy. Jeśli tylko obie strony wyrażą chęć spotkania, Fundacja pomoże w przekazaniu danych kontaktowych. Takie spotkania nierzadko tworzą nowe przyjaźnie.

Jeżeli jednak Biorca żyje w kraju, w którym przepisy prawa zobowiązują do zachowania całkowitej anonimowości, czyli braku kontaktu bezpośredniego (np. Belgia, Francja, Włochy, Holandia, Szwajcaria, Hiszpania, Norwegia, Słowenia), możliwy jest jedynie kontakt listowny za pośrednictwem Fundacji. Natomiast w niektórych krajach wykluczona jest jakakolwiek możliwość kontaktu Dawcy i Biorcy.

Czasami zdarza się, że Pacjent lub Dawca nie chce nawiązać osobistego kontaktu mimo takiej możliwości. W każdym przypadku jest to decyzja osobista i musisz być przygotowany na to, że możesz nigdy nie poznać swojego Biorcy.

„Bliźniaczki genetyczne“- Agnieszka i jej Dawczyni, Julia.

“TYLE SENSU W MOIM ŻYCIU, ILE JESTEM POTRZEBNY”

WOJTEK, Dawca

„**Początek września:** tchniony impulsem odsyłam formularz rejestracyjny. Miesiąc później dostaję tajemniczy telefon. Hasło „panie Wojtku – mamy biorące!!!” z potencjałem miny fugasowej wybucha we mnie radością, iż marzenie się spełnia. (...)”

W połowie listopada jestem już w klinice na badaniach wstępnych. Uderza mnie ciepło i troska, jaką personel medyczny obdarza dawców. Jakoś nie dociera do mnie, jak wielkim aktem może być dla osoby chorej pobranie komórek macierzystych.

Połowa grudnia: zaplanowane pobranie komórek macierzystych jest w toku. Każdy atom mojego ciała drży z podniecenia. Widzę jak w woreczku zbierają się komórki, które lada chwila polecą gdzieś w świat. To uczucie, gdzie dają dosłownie cząstkę siebie, tak niewiele, a jak wiele dla kogoś, kto walczy o życie. Czuję lekkość ducha, rozpięającą energię krążącą po orbicie myśli. (...) Gdy pobranie zakończyło się, uśmiech gościł na mojej twarzy, widziałem radość w oczach personelu medycznego, bo kolejny dawca to być może kolejne ofiarowane życie. Pielęgniarki com prende pakują moje komórki i jedna z nich wybiega na zewnątrz. Godzinę później dowiaduję się „Mężczyzna, 32 lata z USA”. I kolejna fala emocji, zawsze chciałem odwiedzić Stany, teraz cząstka mnie podróżuje akurat tam. (...)”

Potrzeby dawstwa są ogromne, każdy z nas może bezpośrednio uratować komuś życie. Dlatego też na każdym kroku propaguję tę ideę.”

WOJTEK, Dawca

DZIĘKUJEMY, ŻE JESTEŚ Z NAMI!

Mamy nadzieję, że informacje zawarte w tym przewodniku są dla Ciebie pomocne.
Jeśli masz jeszcze jakieś pytania, skontaktuj się z nami.

Fundacja **DKMS**
ul. Altowa 6/9
02-386 Warszawa

T +48 22 882 96 50
F +48 22 882 96 52
ctteam@dkms.pl

dkms.pl